

Марія

—Що робить Яго лихим? — запитують іноді. Я ніколи не запитую.

Інший приклад, який відразу спадає на думку, що місіс Берстайн побачила цього ранку гримучу змію серед артишоків і відтоді ніяк не заспокоїться: я ніколи не розпитую про змій. Чому аромат «Шалімар»* обов'язково приваблює крайтів**? Чому кораловій змії потрібні аж дві залози з нейротоксичною отрутою, щоб вижити, а королівській змії, *так само забарвленій* — жодної? Де тут дарвінівська логіка? Ось, що можна запитати. Я б не запитувала більше ніколи. Пригадую випадок, про який колись писали в лос-анджелеській «Геральд-екзамінер»: двійко молодят з Детройта знайшли мертвими в їхньому туристичному наметі біля Бока-Ратон, кораловий аспід усе ще лежав, скрутившись на їхній

* «Шалімар» — парфуми марки «Guerlain», створені в 1921 році, випущені в 1925 році в Парижі (прим. ред.).

** Крайт (*Bungarus*) — рід отруйних змій з родини аспідових (прим. ред.).

термоковдрі. Чому? Коли ви не бачите далі свого носа, то на такі питання годі шукати задовільної «відповіді».

Власне. Я така, яка є. Шукати «причини» — не для мене. Але що пошуки причинного ланцюжка — це їхня робота, вони ставлять мені запитання. Маріє, так чи ні: ця чорнильна пляма нагадує член. Маріє, так чи ні: багато людей винні в тому, що поводяться неморально; гадаю, мої гріхи непробачні, я розчарувалася в коханні. Нащо взагалі відповідати? Яке це має значення? НІЩО НЕ МАЄ ЗНАЧЕННЯ, пишу я магнітним олівцем IBM. А якби мало, запитують вони згодом, якби слово «ніщо» було незрозумілим, і мало б різні тлумачення, такий собі фрагмент ісландської руни. Є тільки певні факти, кажу я, намагаючись знову стати поступливим гравцем у цій грі. Певні факти, певні події. (Навіщо так перейматися, можете закинути ви. Я хвилююся через Кейт. І граю тут заради Кейт. Картер помістив Кейт сюди, а я намагаюся її звідси витягти). Вони можуть неправильно розуміти факти, вигадувати якісь зв'язки, вбачатимуть причини там, де їх не існує, але я ж бо сказала, це їхня робота.

Отож вони запропонували мені викласти факти, а факти наступні: мене звати Марія Ваєт. Вимовляється як Ма-рі-йя, щоб не плутати від самого початку. Де-хто мене тут кличе «місіс Ленг», хоч я ніколи нею не була. Вік: тридцять один. Була заміжня. Розлучена. Одна донька, чотири роки. (Я про Кейт тут не кажу нікому. У тому місці, де перебуває Кейт, їй підключили до голови електроди й устроїли голки в хребет, намагаючись з'ясувати, що з нею не так. Це ще одна версія того, чому

коралова змія має дві залози з нейротоксичною отрутою. У Кейт м'який пушок на спині й порушення хімії в мозку. Кейт така, яка є. Картер міг забути про пушок, бо інакше б не дозволив їм штрикати туди голки). Від матері мені передалася зовнішність і схильність до мігрені. Від батька — оптимізм, який я не втрачала аж донині.

Деталі: я народилася в Ріно, штат Невада, і через дев'ять років переїхала до Сілвер-Велса, штат Невада, з населенням тоді 28 осіб, тепер — 0. Ми перебралися до Сілвер-Велса, оскільки мій батько програв у карти свій будинок у Ріно й раптом згадав, що є власником цього містечка, Сілвер-Велс. Він чи то купив його, чи виграв, чи то його батько залишив йому в спадок, напевне не знаю, але й вам воно ні до чого. У нас було багато речей і місць, що з'являлися й зникали — скотарське ранчо без худоби; лижний курорт, отриманий під чийось іпотеку; мотель, що міг бути вигідно розташований на виїзді з автостради, якби її колись побудували. Мене привчили вірити, що кинуті наступного разу кісточки випадуть краще, ніж минулого. Більше я в це не вірю, але кажу, як було. У Сілвер-Велсі ми мали триста акрів мескітових чагарників, кілька будинків, автозаправку, цинковий рудник, гілку залізниці «Топопа-енд-Тайдвотер», сувенірну крамничку і — пізніше, — коли моему батькові та його партнеру Бенні Остіну саянула ідея, що Сілвер-Велс — це природна туристична принада, ще поле для мінігольфу, музей рептилій і ресторан з ігровими автоматами та двома столами для гри в кості — крепс*.

* Крепс — азартна гра в кості (прим. ред.).

Ігрові автомати насправді не давали прибутку, бо на них грала лише Полетт монетками з каси у п'ять центів. Полетт керувала рестораном і (я тепер розумію) розважалася з моїм татом, часом дозволяючи мені після школи вдавати із себе касирку. Кажу «вдавати», бо відвідувачів там не було. Отак і сталося, що автострада, на яку розраховував мій батько, так і не з'явилася, гроші розтанули, моя мати захворіла, а Бенні Остін завітав до Лас-Вегаса, де я зустріла його кілька років тому в казино «Фламініго». «Твій батько пізнав гіркоту свого Ватерлоо лише тому, що завжди на двадцять років випереджав свій час, — зізнався мені Бенні того вечора у «Фламініго». — План міста-привида, мінігольф, ідея автоматів для гри в джекпот, і що лишилося зараз? Гаррі Ваєт був би нині Рокфеллером у Сілвер-Велсі».

— Ніякого Сілвер-Велса більше не існує, — сказала я. — Сьогодні це ракетний полігон.

— Я кажу про *тоді*, Маріє. Як воно було.

Бенні замовив черговий коктейль «Куба лібре», я не знала більше нікого, хто б замовляв цей коктейль, окрім моєї матері, батька та Бенні Остіна. Я дала йому кілька фішок, щоб він поставив за мене, пішла до жіночої кімнати й уже не повернулася. Сама собі пояснила, мовляв, це тому, що не хотіла, аби Бенні побачив, з яким чоловіком я була, із чоловіком, що грав у бакара, роблячи ставки стодоларовими купюрами, але не тільки тому. Скажу навпростець: мене мучило це *як воно було*.

Тобто, що це веде в нікуди. Бенні Остін і моя мати сидять у порожньому ресторані Полетт, коли на вулиці

50-градусна спека, вона гортає свої журнали в пошуках конкурсів, у яких ми могли б узяти участь («Вайкікі», «Париж, Франція», «Римські канікули», прагнення моєї матері заповнювали наше життя, мов нервово-паралітичний газ, «Лети на срібному літаку, — могла вона наспівувати собі й думати про це, — *подивися на джунглі, мокрі від дощу**»), ми втрюх їдемо до Лас-Вегаса пікапом, а тоді повертаємося назад глупої ночі, сто миль туди й сто миль назад, і геть порожнє шосе в обох напрямках, тільки змії порозлягалися на теплому асфальті, моя мати із зів'ялою гарденією в чорному волоссі, мій батько, що ховає пляшку бурбону «Джим Бім» під сидінням, весь, як завжди, сповнений планів, я ніколи в житті не складала планів, бо це не має сенсу, нічого не збувається.

Нью-Йорк: який у тому був сенс? Вісімнадцятирічна дівчина із Сілвер-Велса, штат Невада, закінчує середню школу в Тонопі та їде до Нью-Йорка, щоб учитися на курсах акторської майстерності, як ви собі це уявляєте? Моя мати гадала, що бути актрисою, це гарна ідея, постійно підрізала мені гривку, щоб я виглядала, як Маргарет Саллаван**, а батько сказав, щоб я не боялась їхати, бо коли вигорять певні справи, як він передбачав, то вони з матір'ю зможуть регулярно літати з Лас-Вегаса

* Рядки з пісні «Ти належиш мені» («*You belong to me*»), яку виконувала Джо Стаффорд, одна з найпопулярніших американських попспівачок кінця 1930-х — початку 1980-х років (прим. пер.).

** Маргарет Саллаван (*Margaret Sullavan*) — Американська актриса (1909–1960), удостоєна зірки на Голлівудській алеї слави (прим. ред.).

до Нью-Йорка, тож я поїхала. Як виявилось, востаннє, коли я бачила свою матір, вона сиділа в аеропорту Вегаса й пила «Куба лібре», що поробиш. Усе минає. Я докладаю великих зусиль, щоб не думати про те, як усе минає. Спостерігаю за колібрі, кидаю монетки, ворожа-чи за «Книгою перемін», але не відгадую, що випало, зосереджуюся на теперішньому. Нью-Йорк. Тримаймося фактів. Було так: я виглядаю нічогенько (не кажу, що це якесь неймовірне щастя чи прокляття, лише наводжу факт, відомий мені за фото), і хтось сфотографував мене, а згодом я вже отримувала по 100 доларів за годину від агенцій і по 50 доларів від журналів, чимало як на той час, спізналася з багатьма хлопцями з півдня, педиками та грошовитими чуваками, так і проводила дні та ночі. Того вечора, коли моя мати вилетіла в кювет на автостраді неподалік Тонопи, я була ближче, ніж могла уявити — у старому готелі «Марокко» в Лас-Вегасі з якимось п'яним багатеньким хлопцем: дізналася про це лише через кілька тижнів, бо койоти роздерли її тіло на шматки, а батько не спромігся мені повідомити. («Господи, але ж у нас було все добре в Сілвер-Велсі», — сказав Бенні Остін того вечора у «Фламінго», можливо, так і було в них, можливо, так було й у мене, можливо, мені не варто було їхати звідти, але такі думки ведуть у нікуди, бо, як я сказала Бенні, «Сілвер-Велса більше не існує». Коли я востаннє дзвонила Полетт, вона жила в Сан-Сіті*. Подумай про це. Батькового листа мені переслали пізніше, бо він надійшов на стару адресу,

* Сан-Сіті — пансіон для літніх людей (прим. ред.).

я прочитала його в таксі, запізнюючись на фотосесію, і коли збагнула факт у середині другого абзацу, розридалася й місяць потому не змогла працювати. Той лист досі лежить у моїй косметичці, однак я намагаюся його не читати, якщо тільки не п'яна як чіп, але такого наразі зі мною не трапляється. «Це поганенькі карти, та якщо Бог існує, а я широ сподіваюся, що існує “Щось”, і він не бажав завадити твоїм Планам, — так закінчувався лист. — Не дай їм знову тебе обіграти, у тебе всі козири на руках».

Добрі мені козири. Не можу сказати напевно, який то був рік, бо проблема з *як воно було* мучила мене постійно, але опісля я таки пережила паскудні часи. (Ну, от, скажете ви тепер, вона вважала, що її гріхи непростимі, але я ж говорила — усе це не має значення). Тюльпани на Парк-авеню виглядали брудними, а мене двічі відправляли до Монтего-Бей*, щоб повернути рум'янець на обличчя, але я не могла спати сама й не лягала в ліжко допізна, летіли шкереберть стосунки з Айвенном Костелло, і все це видно на фото того часу. Звичайно, я не повернулася до Невади того року, бо влаштувала скандал Айвенові й вийшла заміж за Картера, а наступного року ми приїхали сюди, і Картер дав мені ролі у двох фільмах (один ви могли бачити, тутешній лікар каже, нібито бачив, однак він будь-що скаже, аби мене розговорити, інший ніколи не виходив у прокат), і я не знаю, що

* Туристичний центр на узбережжі Карибського моря на Ямайці (прим. пер.).